

Трибуна міцного українського слова на вітчизні американській землі

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Tel.: Henderson 4-0237 4-0807 YHC.: Henderson 4-1016

РІК LXI Ч. 140. ДЖЕРСІ СІТІ: НЬЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 23-го ЛІПНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 23, 1954. No. 140. VOL. LXI.

КОНГРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ РІШИЛА ЗМЕНШИТИ ПОДАТКИ НА \$1,363,000,000

СЕНАТ ПРАЦЮЄ ДЕНЬ І НІЧ; ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР ДАС ПРИЗНАННЯ КОНГРЕСОВІ ЗА УСПІХИ В ПРАЦІ

Вашингтон. — Конгресова конференція, комісія, створена для узгодження розбіжностей між законопроектами, ухваленнями в Сенаті і в Палаті Репрезентантів, рішила вчора запропонувати компромісний податковий законопроект, на підставі якого податки в наступному році мали б бути зменшені на приблизно 1,363,000,000 доларів. Узгоджений законопроект передбачує теж далеко менші податкові полегшення для власників корпоративних акцій, ніж це пропонував през. Айзенгавер. Крім того, конференційна комісія рішила скасувати окремі податкові полегшення для американських мораторіїв від придбання закордонних інвестицій. В наступному році зменшення з законопроекту млявуло, яка передбачувала скасування податкових звільнень для тих фондів та організацій, які приймають фонди для «підприємців» груп чи осіб. Запропоноване комісією зменшення податків на 1,363,000,000 доларів є компромісом між ухваленням Сенатом зменшенням податків на 1,316,000,000 дол., та ухваленням у Палаті зменшенням на 1,370,000,000 дол. Запропонований комісією компроміс мусить бути теж апробований обома палатами, що повинно б статися вже в поточному бюджетному році. Делку «Бюджету» в цій справі передбачається головню в Сенаті, який

ЩЕ ОДНА СОВЕТСЬКА НАПАСТЬ НА ПРОФ. МЕННІНГА

Мюнхен (мінос). — Діяльність американських і канадських друзів української національно-визвольної справи без кінця непокоїть московських окупантів. Нещодавно ми повідомляли про зухвалі напади молодого письменника Олеса Гончаря на автора виданої стараними і коштом Українського Народного Союзу праці проф. Кларенса Меннінга: «Україна під Советами». Глибока і об'єктивна аналіза справжнього стану на рідних землях, що стала першорядним документом у порівняно невеликій англійській літературі про Україну, як видно, викликала своє призначення — розкрити очі західного демократичного світу на глибокі і тривалі процеси різнобічного спотворення української національно-визвольної боротьби імперіалістичної політики. Цією відзначити, що московські окупанти, солідаризуючись із російською імперіалістичною політикою, зливають свою жовч за ласкавою послугою презернів мажорів.

В журналі Інституту Філософії Академії Наук СРСР «Вопросы Философии», ч. 3 за червень 1954 р., з'явився Н. Гончаренко з Києва, побіжно до О. Гончаренка виключаючи замовлення московських господарів, плетуться імя заслуженого вченого проф. Кларенса Меннінга. Що це є тільки замовлення московських господарів свідчить хоч би той факт, що сам Гончаренко ніколи й не бачив творів проф. Меннінга. Який новопосередок «Філософії» в Києві мав нагоду познакомиться з цими творами, то цілком певно не знавша, що автор праці написав про Україну, західним канадським реалістичним і розвідником». Але Гончаренко не підпускають до першоджерел. Москва не доміряє навіть лікнам. Страх перед тим, що і титулований філософ людина може увести своє ставлення до української держави, змушує більшовицькі підсовати ганчаренкам підписи пропагандистів московської жуйки.

Як видно, великі і симпатичні поневоленого українського народу до американського способу життя, до американських і канадських друзів України і до підпільної діяльності українців у ЗДА і Канаді, коли приходять до московських окупантів продуктувати фальсифікати і розголосувати ганчаренку. Виходить, що ганчаренку в Україні і до підпільної діяльності українців у ЗДА і Канаді, коли приходять до московських окупантів продуктувати фальсифікати і розголосувати ганчаренку. Виходить, що ганчаренку в Україні і до підпільної діяльності українців у ЗДА і Канаді, коли приходять до московських окупантів продуктувати фальсифікати і розголосувати ганчаренку.

ПАЛАТА УХВАЛИЛА ЗАКОН ПРО ПОЗБАВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСТВА КОМУНІСТІВ

Вашингтон. — Палата Репрезентантів прийняла вчора без дискусії та без запитів законопроект, на підставі якого було б позбавлено громадянства З'єднаних Держав усі ті особи, що проповідують чи закликають до повалення уряду ЗДА силою. Цей закон мав би відноситися не тільки до натуралізованих, але й уроджених американських громадян. Тим часом палатна правнича комісія апробувала законопроект, що передбачав поставлення йоза законом комуністичної партії. Тоді за приналежність до цієї партії карали б в'язницею до 10 років та гравіною до 10,000 дол.

Добрий стан і ще ліпші перспективи в господарстві

Вашингтон. — В усіх галузях промислу і торгівлі виявляються докази «доброго стану і ще кращого розвитку», — заявив підсекретар торгівлі Волтер Вільямс на підставі останніх звітів про господарський розвиток в країні. Всі звіти підтверджують, що господарський розвиток на початку літа був «стабільний» з виразними позначками на позитивних позначках на позитивних позначках.

В АМЕРИЦІ

● Промова президента Айзенгавера в закордонних справах домагається «найкоротшого часу» Верта С. Аджис, асистента глави Крайового Комітету Республіканської партії, в свою авію з поїздом по вілних краях світу.

● Сен. Джим Вільямс з Делавару виступив в об'являючому проти попередньої адміністрації президента Трумана, який, хоча і був «підприємцем», як іх авію, затримав в 1941 році на «якого довірливого» поїздах в об'єднанні мобілізації, мила зв'язок з гангстерами. Моє про Л. І. Подраса і Франкліна Лемба, партія відомий рекетірів Френка Костелло і Месра Ланского. Вони були прийняті на відповідальні посади за рекомендацією ген. Боуна, військового асистента президента Трумана.

● Комісія Опитуальних Служб Палати Репрезентантів прийня-

КАНАДСЬКИЙ РОЗВІДЧИК

Д-р Кларенс А. Меннінг, професор Колумбійського університету, автор виданих коном і стараними Українського Народного Союзу англійською мовою праці про Україну: «Україна — література», «Тарас Шевченко, Кобзар України», «Історія України», «Україна XX сторіччя», «Україна під Советами» та інших, як і автор численних публіцистичних статей, есеїв, коментарів на українські та східно-європейські теми. Свого часу Бремлі потроху «вибита йому зуби» за ці праці, а тим часом безперечно лав його, називаючи в останньому творі «канадський розвідник».

у цьому сенсі встановив журнал «Огоньок» (ч. 26 за червень 1954 р.), що полягає в у виданні «Правди». Одне з останніх чисел цього журналу присвячене проекту репортажу про Івана Войчюка, якого ми іздик по містках і селах Західної України. Заголовок репортажу подає: «Українською мовою: На землі батьків». Кількома наворотами Хірен намагався переконати своїх читачів, що «розвідник американський спосіб життя» — це безпросвітні злидні. Характеристичним є, одначе, такий малюнок: «А я собі, Марійко, пачоки привіз», — оголошує Іван Войчюк своїй сестрі Марії і дістав папери, що іх там, в Канаді, українці просили передати своїм рідним. Літня жінка розглядає вічне перо в шкряпану футлярку, що її передав Войчюк: перо стареньке, тепер, мабуть, ні один наш школяр не став би його купувати. Видно, той, хто прислав його з-за океану, сам рідко користується пером. Показали мені й інші папери. Чомусь у них найбільше були хустки, прості, селянські. Були і шматки матерії на сукини і черевки. Після цих подарунків не тяжко було догадатися, що там, хто надіслав їх сюди, не дуже то солодко живеться в Канаді».

Замість коментувати цей фальсифікат, можемо тільки перекласти недолугий висновок репортажу і вже з діловитістю певності ствердити: «Не дуже щось солодко живеться московським окупантам в Україні, коли вони після найжорстокішого терору і беззастаних чисток змушені тримати вогню за словом над поневоленням краю народом, примушені викликати т. зв. «буржуазні націоналісти» і адавати до підло фальсифікати».

КЛІВЛЕНД ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ВІДЗНАЧЕННЯ ЮВІЛЕЮ УНС

Клівленд, Огайо. — Місцева громада, як і весь світ, інтенсивно приготується до відзначення 60-річчя Українського Народного Союзу. Для цієї мети створено Ювілейний Комітет, що його очолюють головний радник УНС г. Дмитро Шмагала та заст. гол. през. УНС п-ні Геловей Жеребляк. Ювілейна імпреза має відбутися 17-го жовтня в одній з найбільших і найкращих залів у Клівленді, а свою участь у тих святкуваннях зголосили вже майже всі відділи УНС громадської організації.

● Два католицькі священники очолювали пікетну ліній перед кінотеатром у Грінвічі, Конн., протестуючи проти висвітлювання там «завідно свідомого фальшу «Дні Френк Лайн» з Деміа Росса у головній ролі».

ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР З'ЯСУВАВ СТАНОВИЩЕ ЗДА ДО ПЕРЕМИР'Я В ІНДО-КИТАІ, ПЕРЕСТЕРІГАЮЧИ ЧЕРВОНІХ

ЗАІНЧИЛАСЬ ЖЕНЕВСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ

ФОРМАЛЬНА ЗАЯВА 8 ДЕРЖАВ ЗАВЕРШИЛА 15-ДНЕВНІ ПРАЦІ. — ОКРЕМЕ СТАНОВИЩЕ З'ЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВ. — ІДЕН ХАРАКТЕРИЗУЄ ЖЕНЕВСЬКЕ ПОРУЗУМІННЯ, ЯК «КОМПРОМІС, ЩО НІКОГО НЕ ЗАДОВОЛЬНЯЄ».

Женева. У середу 21 липня в. р. по полудні скінчилася Женевська конференція, яка тривала рівно 75 днів. П формальним закінченням було підписання 8 членами тієї конференції «Декларації Конференції», що складалася з 13 токів, із яких 12 токів передбачають зміст заключного перемир'я в Індо-Китаї; у 13 тоці кажеться, що члени конференції погоджуються нараджуватися одні з одними в усіх справах, що їх передать їм міжнародна надзвичайна комісія, щоб перевірити такі заходи, які визнаються необхідними для задоволення угоди про перемир'я буде збережена». На вступі до цієї декларації називається всіх 9 учасників Женевської конференції з кінцевою заявою, що ЗДА відмовилися підписати цю декларацію. Стаття зазначає тієї декларації випущено в першому реченні першої її тоці: «Конференція прийняла до відома порозуміння, яке зазначило в розриві між Англією, Францією, СРСР, Комуністичним Китаєм, В'єтнамом, Лаосом, Камбоджою і Іраном. Генерал Веделі Сміт сказав в імені ЗДА окрему заяву, в якій прийняла до відома 12 перших токів вищезгаданого декларації 8 держав, учасників Женевської конференції, про завершене в Женеві порозуміння в справі перемир'я в Індо-Китаї. Ген. Сміт заявив, що, згідно з чартером Об'єднаних Націй З'єднені Держави не визнають ніякої погрози ані сили, щоб порушити заключене в Женеві порозуміння.

Неаполі. — Європейські оборонні сили мусять бути значно скріплені, але основна ціль побудування їх на літніх основах уже досягнута — заявив головний командувач збройних сил НАТО, американський генерал Грунтер. З нагоди закінчення морсько-повітряного маневрів, що відбулися з участю 6 американської морської флотії, генерал Грунтер висловив промову. Прийнявши були коло 50 генералів і адмиралів від 11 держав, що репрезентували 20 командних станцій НАТО.

Ген. Грунтер перестерігає французів, щоб не забирали військ з Індо-Китаю

Неаполі. — Європейські оборонні сили мусять бути значно скріплені, але основна ціль побудування їх на літніх основах уже досягнута — заявив головний командувач збройних сил НАТО, американський генерал Грунтер. З нагоди закінчення морсько-повітряного маневрів, що відбулися з участю 6 американської морської флотії, генерал Грунтер висловив промову. Прийнявши були коло 50 генералів і адмиралів від 11 держав, що репрезентували 20 командних станцій НАТО.

Ганой приготується до евакуації

Ганой. — Столиця північної частини В'єтнаму, місто Ганой, що нахаловує тепер 340,000 мешканців, підготовляється до евакуації, дарма що вона має бути переведена, за підписаною в Женеві угодою, впродовж 300 днів (10 місяців). Уже в останніх двох днях, в очікуванні вістоку з Женеві, бо доволу міста затихли, не чути відгуків гарматних стріля: У Ганой є коло 10,000 французів і їх родин. Припускають, що коло 20,000 в'єтнамців зачеху евакууються, в тому числі коло 3,000 таких, що співпрацювали з французями. Нечисленні американці, англійці, а також китайці, вірні урядові на Формозі, дістали покликання рееструватися на виїзд. Вважають, що деякі можна евакуувати по 5,000 осіб. Французі і в'єтнамці звичають заходів, щоб у перехідному часі у місті панувала спокій. Є позначки, що численні в'єтнамські інтелектуалі та особи вілних професій залишаються в Ганой, піддавшись пропаганді про блага комуністичного режиму.

Переговори в справі балканського пакту

Анкара. — Як оприлюднило турецьке міністерство закордонних справ, конференція трох міністрів закордонних справ для укладення військового пакту між Югославією, Грецією і Туреччиною відбудеться в найкоротшому часі. Несподіване відкликання цієї конференції, призначеної на минулий тиждень, викликало схвилювання в політичних колах цих трьох країн, при чому югославська преса обвинувачувала Італію в тому, що вона перешкоджає справі своїми інтригами, з уваги на несподівану справу Триєсту.

Вашингтон. — Президент Айзенгавер сказав на останній пресовій конференції в середу 21 ц.м. окрему заяву в справі становища ЗДА до завершення в Женеві порозуміння про перемир'я в Індо-Китаї. Здержавшись від окремої критики тогб порозуміння, президент пояснив, що не можна критикувати для друзів, коли хтось сам не знає шов ішої роз'ясни. Проте Президент признав, що порозуміння охоплює такі постанови, які йому «не подобаються». Найважливіше тогб заявля Президент була пересторога під адресою комуністів, що «далша агресія була б прийнята З'єднаними Державами, як справа грізної небезпеки». Текст тієї важливої заяви президента Айзенгавера звучить так:

«Я щасливий, що в Женеві знайдено порозуміння, яке закінчило кровопролиття в Індо-Китаї, що в цьому впродовж останніх сьоми років знайшли смерть тисячі мирних жителів, які боролися за свободу. З'єднені Держави не були учасником тієї війни. Безпосередня відповідальність за порозуміння в справі Індо-Китаю спочиває на тих державах, які брали участь у війні. Наша ролі в Женеві була за весь час старатися бути допоміжними, де це було бажане, і допомагати Франції, Камбоджі, Лаосові і В'єтнамові остатити швидко і порозуміння, яка мала б підставу в потребі закінчення цієї війни. Така чим З'єднені Держави не є самі учасниками ані не є зацікавлені з рішеннями конференції але сподіваємося, що вони доведуть до встановлення миру».

У тому самому дусі дав висновок державний секретар Дж. Ф. Доллес перед конференцією комісії для закордонних справ.

Нові англо-американські розбіжності

Лондон. — До Лондону написали вісти, що серед членів мішаної англо-американської комісії, яка студіює у Вашингтоні можливість укладення колективного пакту безпеки для південного сходу Азії, виникли нові різниці поглядів. Американці в тії комісії намагаються на якнайшвидшій реалізації пакту, при чому вказують головню на його військово-політичне значення, а англійці вимагають спершу устатити деталі культурного й суспільного характеру країни, що були б безпосередньо зацікавлені в тому пакті. Англія звертає увагу на те, що Індія, Пакистан, Цейлон, Бурма й Індонезія не приступлять до пакту лише тому, що виготовили його Англія і Америка, а зацікавлені ним тоді, коли в цьому будуть корисні постанови з ділянок економіки тих країн та їх культурного стану. Очевидно, що ці різниці думок призводять укладення пакту, тепер, з уваги на військову й політичну перемогу комуністів у Женеві, ще потрібнішим.

Молотов натякнув про нову конференцію у справі Німеччини

Лондон. — Совєтський міністер закордонних справ Молотов натякнув в розмові з французьким прем'єром Мендесом-Франсом на можливість відбутися найближчою осіною нову міжнародну конференцію у справі Німеччини. Сталося це ще перед завершенням порозуміння про Індо-Китаї. Мендес-Франс — як заявив близько до нього французький політик — мав враження, що Молотов хотів перевірити чи Франція не пішла б на дальші уступки комуністам у справі Індо-Китаю за підтримку СРСР у справі Німеччини в бажанні Франції деталів. Тому Мендес-Франс, мовляв, не вважав того натяку Молотова поважним. Іден заявив, що Молотов ані разу нічого подібного йому в Женеві не говорив.

В СВІТІ

● Достойники Іраку, д-р Аль-Джамаї, міністер закордонних справ, і генерал Магомед Аріф, шеф штабу іракської армії, відвідали будинок Об'єднаних Націй і були на прийнятті в домі Алі Каледі, представника Іраку в ООН. Прийняття були делегати всіх азійських і африканських народів, що мають свої представництва в Об'єднаних Націях.

● Сергій Лемітський, росіянин без державної приналежності, провів 11 місяців на французькому кораблі, бо жадна країна не хоче впускати його до себе. Тепер французька влада дала йому дозвіл виїти на суходіл і залишитися в Марселі до 31 липня.

● Члени «Американського Комітету проти поділу В'єтнаму» пікетували в понеділок 19 липня перед будинком Об'єднаних Націй, несучи плакати з гаслами проти поділу й бачили. Цей Комітет створили 25 в'єтнамців з Нью Йорку і Вашингтону. Вони вислали депешу до президента Айзенгавера й представників інших держав з заявою, що 25 мільйонів в'єтнамців — проти поділу й країн, який стане «нещастям для всього світу».

● Йосиф Гакс називався молодий чоловік, який в минулу п'ятницю умішав до клітки з тьмяними лемвами в зоологічному парку. Один із лемвів негайно вбив його ударом лапи по голові. Шойно тепер виявилася з листа, якого прилягла Йосиф Гакс своїй дружині матері, чеській емігрантці, що він рішив скінчити самогубством з тої причини, що його пересували з першого на друге місце в класифікації його шкільних успіхів.

● «Сан Ніколас», еспанський вантокий корабель поєсності 5,000 тонн, який плавав під прапором Коста Ріки, пішов на дно недалеко еспанського узбережжя, біля міста Віго, серед гурту мряки. 18 осіб залоті врятували убережжя рятівника дружина.

СВОБОДА

UKRAINIAN NEWSPAPER PUBLISHED DAILY EXCEPT SUNDAYS, MONDAYS & HOLIDAYS (Saturday & Monday Issues Combined)
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PERIODICITY:	SUBSCRIPTION RATES:
One year \$10.00	One year \$10.00
Six months 5.25	Six months 5.25
Three months 2.75	Three months 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

АНЕБНЕ ПЕРЕМІР'Я

Женецька конференція, як можна було передбачати, не могла випувати ніякого добра для вільного світу хоч би тому, що Захід не міг прийти до згоди, як ставитися до війни в Індокитаї, яку Франція хотіла завоювати ціну скінчати. Тепер ця війна ніби скінчена, якщо йде про пролив крові на полях боїв, бо вже підписане перемир'я. З цього приводу Франція має навіть нового "героя", як пишуть тепер про її теперішнього прем'єра та міністра закордонних справ П'єр Мендеса-Франса, що то заповів своє уступлення, якщо не доведе до замирення в Індокитаї до 20 липня. Помілилися відлихи на кілька годин. Отже виграв! Уже сама та подія, що того роду війна могла викликати радість у Франції, доказує, як дуже ця країна стала нещодавно до тої гордої й блискучої Франції, що падала колись тої цілї Європи, а то й світої.

Женецьке перемир'я є ганьбою для Франції. Що гірше: воно є ганьбою для цілого вільного світу, бо є перемогою червоного варварства, червоної агресії Москви та Пейнінгу. Кремль тріумфує, бо, не втративши й одної людини, поширив свої впливи на такі азійські простори, звідки вже легко буде опанувати не тільки цілий Індокитай, але й ті землі, де ще адекватна влада, зневаженої білої людини. Майже всім рова воювала Франція за те, щоб відвернути в Індокитаї при владі й продовжувати свою стару колоніальну систему. Хоч діставала від 3-х європейських держав величезну допомогу під виразним застереженням, що мусить дати населенню В'єтнаму широкую автономію, країна великих вливів про волю, братерство та рівність, не спішлася з здійсненням тих клічів в Азії. Тому не диво, що комуністичний провідник став для населення "національним героєм", а "визвольником", а в'єтнамська армія не знала, за що владісто проливалася кров, — чи за французьке ярмо, яке вона знає, чи за комуністичне ярмо, якого вона ще не знала. Тому теж Франція цілком силую настав на те, щоб В'єтнам зараз не голосував, бо знає, що це був би її кінець в Індокитаї. Однак той кінець прийдє, і то скоро, якщо не буде порятунку з іншого боку, але це вже інша справа, яка спаде головню на 3-х європейських державах. Отже, "велика ціна", яку боялися Франція та Англія заплатити за Індокитай, їх не минула, якщо вони ще цілком не зрозуміли з своїх впливів та інтересів в Азії.

Те, що сталося тепер у Женеві, є для Франції та Заходу прогрозю, як би хто не намагався вважати, звичайно, зобов'язуючи добрі й злі сторони перемир'я. Сьогодні військові знання ще не знають, яка велика ця прогроз під військовим оглядом, хоч великі комуністичні користи отримали вже на підставі того, що проголошено. Немає ж ніякого сумніву, що політично-психологічний бін цієї поразки буде тепер довго використовуваний комуністами для компротитиції демократії, бо скандаль до поділу Кореї повторився в Індокитаї в куди гіршому виданні. 17-й рівнобіжник не є в Індокитаї якоюсь перешкодою для дальшої комуністичної інфільтрації. Він навіть не дасть себе оборонити військовому проти нового комуністичного наступу, хоч леве чи цей наступ буде потрібний. Комуністи розкладуть морально, скорше чи пізніше, також і решту Індокитаю, і він припаде їм без бою. Така є теперішня ситуація. Це знає Франція, знає також і Англія. Тому треба припустити, що вони виступлять бодай тепер до здійснення того плану спільної оборони Південно-Східної Азії, на який наставляла Америка ще перед Женевською конференцією, а з яким ці країни зовнішні, боючись, "пошкодити мировим переговорам". Тепер уже і в Англії пишуть преса про потребу політичної та військової перевірки цього положення в Південно-Східній Азії.

Ще згадаємо, що за поразку в Женеві винують 3-х європейських держав, як провідників. Отже ніби Америка "жигалася" і тому Франція та Англія не знали, як далеко рішєні ЗДА заангажуватися у війні в Індокитаї. Женевське перемир'я почітала паризька комуністична газета великим наголовком про "невдачу злочинних маневрів ЗДА в Женеві". Знову у Вашингтоні в'єтнамські студенти підігнали Віллі Ді за поділ їхньої батьківщини. Це мабуть тому, що уряд заявив, що буде "респектувати" постанови про перемир'я. Але що ж інше залишилися Америці робити?

"АМЕРИКАНИЗМ"

Цим окресленням означають вже стільки явищ на цьому гіршому світі, що нікому не зашкодило і не допоможе, якщо "народна демократія" збагатить ще одне явище цим окресленням. Річ ясна, що явище — погане.

І не знати, чи була це підготовка до берлінського з'їзду молоді (FDJ) (Вільна демократична молодість — читай: східно-німецький комсомол), чи цей "американизм" прибрали вже таких розмірів та форм — досить, що вся майже преса по той бік залізної заслонки адарила на сполох. Йде про молоді, докладніше сказавши, про моральний занепад, пияцтво, злочинство, бандитизм, коротко — про "американизм", який, як нечиста сила, обпугав підлітків покоління "народної демократії". Починаючи з "кінця", характеристичним є "малюнок" в московських сабінючому журналі "Крокодил". Бачимо нічний бар. Перед буфетом сидять якісь старший чоловік, а біля нього 10-тилітній "товариш". Перед ними склянки, пляшки і все інше, приналежне до бару. Стрілка на годиннику показує другу по півночі. Біля "товариша" ("американизованого") стоїть настрівку міліціонер і заявляє: "Вибачте, ваша мама телефонувала та переказувала що журиться, чи ви зробили вже свої шкільні завдання?"

А тепер вже без "малюнка". Польська "Трибуна Роботничка", яка виходить в Катовицях, так коментує один процес, що відбувся перед військовим судом у Хожові: "Від малав'ячої зачіски та дуркуватих штанів до стилетів та пістолів, від щоденної пляшки горілки до бешкетів на вулицях, від напастування прохорожих до збройних нападів на людей та крамничі, від "самбі" до торти та пирогів веде дорога, якою йшли послідовно Жозефа та його спільники". Як Жозефа — 25 років, Едвард Псуля — 20, Станіслав Барига — 19 та Ян Сторупка — 19, це все, на думку "Трибуни Роботничої", "американизовані" молоді. Жозефа засуджено на кару смерті, інших — на кару тюрем від 5 до 10 років.

Як пише цей часопис, згадані "американисти" почали свою бандитську кар'єру від того, що викрали пістолі і виконали збройний напад на кооперативні крамничі в Півотровіцах та в Каміонці, а за добуті гроші пиячили. Жозефа — це тототичний п'як і був вже караний за безправне посідавання зброї та за спробу втекти до Західної Німеччини. Згаданий часопис переконує своїх читачів, що ці "американизовані" Жозефа — це, бачте, Боже, не продукт большевистського виховання, а гірша зараза, яка називається "американизм". В кінці "освідомлює" цей часопис своїх читачів, що цей "американизм" перепачкується у "народні демократії" зовнішні вороги, щоб з-поміж таких "американистів" легше було їм рекрутувати своїх шпигунів та саботажників.

Орган польських професійних спілок "Глос Праці" старіється виявити причини цього "американизму", якому відмітити за призначенням для чехів, в першу чергу для тодішнього президента Масарика. Зібрався нас усіх щось коло 60 осіб старшин, підстаршин і стрільців, між ними двоє старшин булав: підполковник Федорович і отаман Черський, командант 1-ої Греської Бригади. У посольстві в Празі дістали ми всі цивільні паспортні, в яких було зазначено, що ми — бушні полонені з російської армії, народжені на території східної України. І так офіційно ми були воєнні воротці, неофіційно — військовики в українських одиницях, але без зброї.

Наш шлях був запланований через Словаччину в Румунію до Кам'яниці Подільської. В Кам'яниці Подільській ми вступили на українського консуляту, бо вже в дорозі вичитали у часописах, що большевики зайняли Кам'янець, а уряд пресь. Петрушевича виїхав до Румунії. В консуляті не дістали ще офіційного повідомлення про цю подію, а знали те саме, що й ми. Ця вістка видалася нам не дуже вірогідною, і ми рішили не змінювати маршрут, тим більше, що в Коши-

ГРУЗИНСЬКИЙ

"ПЕРЕЯСЛАВ"

В московському журналі "Вопросы Истории" (ч. 5, 1954) вміщено велику статтю Хачапуридзе "Про історичне значення приєднання Грузії до Росії". В міру притягнення переяславських св'яток, власне преса розпочала наступ на історію інших неросійських народів. В часописах і журналах у більшій кількості почали друкувати статті, автори яких намагалися довести, що історія окремих народів СРСР є частиною російської історії. Про найновішу історію України "Правда" (13 травня), наприклад, писала, що вона неписана не як історія України, а як частина міжнародного процесу, послідовного в першу чергу з російською історією. "Правда" пише, що всі найновіші історії України, "про які духом боротьби з буржуазно-націоналістичними перекучуваннями історії України".

З статті Хачапуридзе видно, що грузинський народ не має такої своєї зрусифікованої історії і що Москва певно плянує започаткувати на Кавказі "святкування", подібні до Переяславських. Лише на першій сторінці статті Хачапуридзе вжито десять разів слово "приєднання Грузії до Росії".

В статті наводяться такі факти. В кінці 1953 року в столиці Грузії Тбілісі вийшли історичні праці академіка Джавахішвілі, написані ним ще в 1906 році. В цих працях Джавахішвілі, в найкращих фарбах описував наслідки приєднання Грузії до Росії і не робив різниці між царатом і російським народом. 1950 року вийшла друга видання "Історія Грузії". Ця історія забарвовувалася також московським історичним журналом, бо в ній, слабо показавши відчуження грузинського і російського народів, не показаво значення приєднання Грузії до Росії.

Москва устами Хачапуридзе засуджує в ситий раз історичну школу Покровського, бо ця школа розглядала факт приєднання Грузії до Росії як анекдот, як збройне втручання загарбання, яке від'ємо

ких професійних спілок "Праця" — деякі текстильні фабрики випустили на ринок "американизовані" сорочки та шкарпетки. А органи молоді "Мілія Фронта" підняли кампанію проти однієї фабрики, яка випустила взуття з "американистичними" підошвами. Внаслідок цього міністерство промислу заборолило дальшу продукцію цього "небезпечного" взуття.

Тепер уже всьому світові ясно, чому по сьогодні втекло зі східної до західної зони Німеччини понад шість тисяч "фольксполітистів" та коло мільйонів цивільного населення, чому тікають люди з "раю" до "імперіалістів". Винні цьому пересті сорочки, шкарпетки, взуття з м'яких підошви, "самба", "бог-морт", — одним словом "американизм".

Нестор

Микола Кокольський

ВЕЛЕТЕНЬ У ТІНІ СМЕРТІ

На кіноекрані міста Нью-Йорку висвітлюють фільм "Юлій Цезар", зладнений на основі драми Шекспіра. Цезар перешов Рубікон і сяє по диктаторську владу. Гучно трубить фанфара і агітається земля під твердими кроками залізних дегінів. Тільки ж цей похід — вже не тріумф непереможної римської ідеї, а навпаки, П'єр-Клод Гюґо, давній державотворчий ідеї вже переживав, а на нові батії народи не спромоглися. Група пригноблених для різного роду авантюристів, непоганою амбітністю і жорстокими маніями. І то є Цезар. Давній горделивий "Ціле Романус" — римський громадянин в особі Врута, як пробує боротися старий лад; та це вже тільки епілог давнього Риму. Йому на зміну приходить Рим непоганою, самолюбивий, а то й злочинний Цезар, їх безхребетних підлітків і ледяних містичів.

В такій атмосфері загнаної давній громадянської честоті й починається розклад нації. Прадідівська віра став передметом насмішок, славу римської справедливості започує беззаконня і злочин, давню достойну матрону заступає поїла, з містом цілого життя стає простакне уявлення, нафетієся й забивається. П'єр розгубив тої заглушує голоси Ціцерона та Сенек і могоути державна побудова розпадається як надто скоро в рушниках. Во не стало в ній тривалого цементу свідомої ідеї, який громадянин служив і для якої вмирав розпачливо, а з власного переконання.

Приклад Риму не єдиний в історії. Ос коїтійна історична Польща. Могоути в свій час держава, могла відіграти світлу роль на сході Європи. Об'єднана з Литвою й Україною, як річка з річки, могла стати забором перед наступом Московщини. Тільки ж короткозора, хворобливо зарозуміла й непоганою шляхетина не збудувала на те, щоб поставити цю ідею на весь зріст, а вибралася на Україну з війною і мечем по шийку. Тим вона й загинула, але своє послання не втратила. Від ідеї Польща не багата відійшла від колишньої. Вона перейняла від своєї попередниці П'єр, добрі й злі сторони. Згаслою ідеєю об'єднання Польщі з Україною вона реалізувала таємними ж засобами, як і ко-

були виконані. Таку ж саму характеристику можна дати сьогоднішнім поневоловачам Грузії. Через таку брутальну політику впає царський режим, через таку саму політику впаде і комуністичний.

Український народ з увагою слідкуватиме за боротьбою грузинського і інших народів Кавказу. Сьогодні ставище Грузії складне, але вона сьогодні так різко розмежована з Росією як ніколи раніше, тому Москва й розпочинає пропагандистську кампанію під гаслом "історичне значення приєднання Грузії до Росії".

(Л. Л.)

Величезний дисперсізм бачимо, чимало аналогій з життям тих велетнів, що загинули з браку ідеї. Бачимо кривавого деспота, бачимо підлабузників, що величуть його на всі лади, бачимо беззаконня і бачимо плітничий атеїзм, свідомою благодійності справжнього комуніста, а понад тим усім бачимо брехню і терор і це є те зачароване коло, в якому крутиться ціла большевистська політика та ціла большевистська життя і їди вивертає з нього не можна. І зніда той нервово у большевистській політиці, звідти погрози в сторону зневіреного, бо не безпечного "дів" не бігує. Во перед нею є тільки дві можливості: або безсильно загинути по дитак маріонетного життя, або кинути рушницю. Тільки ж вилетіла звідти меншевіст.

Вата членів Українського Народного С'їзу у, значить, належала до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді в один ідеальний монумент та поставила його на службу українським та вільнолюбивим українським жителям української України.

посольства. Та нас знову переконав підполк. Федорович, що це, мовля, було б не повійськовою. Отже ми доїхали до міста Кошиць (Геомадський Врхот). До міста варті передла нас другий охорон, а під'їжджали до табору у старій твердині "Цита-Пуга" на високій горі за містом.

В ДОРОЗІ НА УКРАЇНУ

(Споми́н з визвольних змагань 1919 року)

(1)

Українська Бригада в Німечко-югославському в Чехословаччині, яка була сформована з частин УГА, що борилися на лівому крилі польсько-українського фронту в Карпаті, а перед переважанням сил польського війська, головною невопійовою фронт армії ген. Галлера, перейшла в травні 1919 року в Карпаті і опинилася на чехословаччій території, — в другій половині 1919 року мала 6,000 стрільців та підстаршин і коло 400 старшин. Для пояснення треба додати, що не всі вони перейшли в Карпаті із зброєю в руках, багатьо попало сюди вже пізніше, втікаючи з польської полону, або переходячи "зелено" гітаницю.

Бригада була організована на модерний лад і чекала з дня на день вїзду на Україну. Українські посольства

вдмітити за призначенням для чехів, в першу чергу для тодішнього президента Масарика. Зібрався нас усіх щось коло 60 осіб старшин, підстаршин і стрільців, між ними двоє старшин булав: підполковник Федорович і отаман Черський, командант 1-ої Греської Бригади. У посольстві в Празі дістали ми всі цивільні паспортні, в яких було зазначено, що ми — бушні полонені з російської армії, народжені на території східної України. І так офіційно ми були воєнні воротці, неофіційно — військовики в українських одиницях, але без зброї.

Наш шлях був запланований через Словаччину в Румунію до Кам'яниці Подільської. В Кам'яниці Подільській ми вступили на українського консуляту, бо вже в дорозі вичитали у часописах, що большевики зайняли Кам'янець, а уряд пресь. Петрушевича виїхав до Румунії. В консуляті не дістали ще офіційного повідомлення про цю подію, а знали те саме, що й ми. Ця вістка видалася нам не дуже вірогідною, і ми рішили не змінювати маршрут, тим більше, що в Коши-

цях зустріли курін наших стрільців, бушних воєнопонелених з австрійської армії в Італії, що їхали також на Україну, вивахивши з італійського полону. Вони були добре зодягнені і робили враження військової одиниці. Було їх коло 400 стрільців і підстаршин під проводом десантника Маркова, якого наш консул в Кошицях іменував чотарем. Українські дипломатичні представники великі переговори з італійським урядом в справі звільнення всіх воєнопонелених українців з австрійської армії та сформування з них військових одиниць для боротьби з большевиками. Та переговори затягалися і, зрештою, не дали позитивних вислідів. Була в цьому безумовно рука наших "приятелів", які не хотіли допустити українського війська на Україну, де його могли б ужити для боротьби з поляками.

Тому, що "італійський" курін хотів відпочити по довгій подорожі з Італії, ми рішили не ждати на нього, а їхати далі, обіймаючи чот. Маркова пригнали його вже в Кам'яниці. В містечку Чоп переїхали чесько-румунську

границю на підводах, які давала їм чеська команда, бо поїзди через кордон ще не ходили. На мості пропала нас чеська гранична сторожа словами: "Поздравьте од нас Україну!" Ми їхали на мадлярську територію, окуповану тоді румунами. Румунський командант прикордонного містечка, бушній австрійський старшина, за націоналістично німець, покликав на наших паспортів віди на переїзд через румунську територію і запросив нас ввечерю, бо поїзд відходив на Мадярщину наступного дня. По вчєрі з добрим мадлярським вином і циганською музикою, коли ми хотіли платити, він заявив, що ми гості і не дозволило кельнерам брати грошей. А втім, сказав він, мадари зобов'язані до наших румунів все безкоштовно, і румуни забрають з окупованої території все, що дається забрали — від вина аж до машин електричних. В цей спосіб румуни платили собі за поїзд, що П'єр давали мадьярам при ліквідації большевистського пучу Вели Кула.

Над вчєр наступного дня переїхали ми до Дебечину.

